

4. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання : [навч. посіб.] / О. О. Терещенко. – К. : КНЕУ, 2003. – 554 с.
5. Манн Р. Контроллинг для начинающих / Р. Манн, Э. Майер ; [пер. с нем. под ред. В. Б. Ивашкевича]. – М. : Финансы и статистика, 1995. – 304 с.
6. Сухарева Л. А. Контроллинг – основа управления бизнесом / Л. А. Сухарева, С. Н. Петренко. – К. : Ольга; Ника-центр, 2002. – 208 с.
7. Контроллинг : учебное пособие / Т. Ю. Теплякова. – Ульяновск : УлГТУ, 2010. – 143 с.

СТРАТЕГІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ: УТОЧНЕННЯ ПОНЯТЬ

Трощій І.І., студент

Науковий керівник: Шинкаренко В.Г., д.е.н., професор

Харківський національний автомобільно-дорожній

університет

Зміни у законодавстві, цінах на товари та послуги, в технології, наявність конкуренції з вітчизняними та закордонними підприємствами свідчить про те, що ми живемо у світі, що швидко змінюється. Все частіше підприємства опиняються у непередбачуваних ситуаціях, у стані невизначеності в прийнятті рішень, коли традиційні підходи до управління неспроможні забезпечити правильної орієнтації та підготувати підприємство до майбутнього. Саме це стало головною причиною виникнення стратегічного управління.

Термін "стратегічне управління" був прийнятий на початку 70-х рр. ХХ століття для того, щоб внести різницю між поточним управлінням і управлінням, котре здійснюється на найвищому рівні.

Проблемі стратегічного управління підприємством присвячені наукові праці багатьох учених. Тим часом, дотепер немає єдності думок щодо його сутності. У зв'язку із цим виникає завдання щодо вирішення виниклих протиріч та неоднозначностей.

Існує значна кількість визначень стратегічного управління, що приводиться західними та вітчизняними фахівцями. У таблиці 1 наведені найпоширеніші визначення.

Таблиця 1 – Визначення поняття «стратегічне управління»

№	ПІБ автора	Зміст визначення поняття «стратегічне управління»
1	Ансофф І. [1, с. 239-240]	- діяльність, пов'язана з постановкою цілей та задач організації із підтримкою ряду взаємовідносин між організацією та оточенням, які дозволяють їй досягти своїх цілей, відповідають її внутрішнім можливостям, та дозволяють залишатись сприйнятливою до зовнішніх вимог
2	Віханський О.С. [2, с. 32]	- управління організацією, яке базується на людському капіталі, орієнтує виробничу діяльність на запити споживачів, гнучко реагує і здійснює своєчасні зміни в організації, дає можливість отримати конкурентні переваги, вижити у довготривалій перспективі
3	Карлоф Б. [3, с. 144]	- інтелектуальний процес, налаштований на виконавців, що проявляють ініціативу не тільки на етапі мислення, але й на етапі дій.
4	Мартиненко М.М. [4, с. 7]	- сукупність специфічних процесів прийняття управлінських рішень щодо формування мети та визначення цілей організації, вибору стратегії її діяльності та використання ресурсів у ринковому середовищі, що забезпечують реалізацію цих стратегій.
5	Панов А.І. [5, с. 12]	- управлінська діяльність пов'язана з постановкою та реалізацією довгострокових цілей, підтримка ефективних взаємовідносин фірми з її оточенням при відповідності встановлених цілей її внутрішнім можливостям.
6	Парахіна В.Н. [6, с. 12-13]	- комплекс стратегічних управлінських рішень, які визначають довгостроковий розвиток організації, а також конкретних дій, забезпечуючих швидке реагування підприємства на зміни зовнішнього середовища, яке може спричинити необхідність стратегічного маневру, перегляд цілей та корегування загального напрямку розвитку.
		- процес прийняття та здійснення стратегічних рішень, центральною ланкою якого є стратегічний вибір, оснований на співставленні власного ресурсного персоналу підприємства з можливостями та загрозами зовнішнього оточення у якому воно діє.
7	Попов С.А. [7, с. 11]	- підсистема менеджменту організації, яка здійснює весь комплекс робіт професійної діяльності по стратегічного аналізу, розвитку, реалізації і контролінгу стратегії організації.
		- система, яка розробляє і реалізує стратегію організації.
8	Томпсон А.А. [8, с. 36]	- безперервний процес розвитку компанії, визначення цілей, формування стратегії, здійснення стратегічного плану з оцінкою діяльності, реалізації і корекції стратегії
9	Хіттенсом Дж. [9]	- процес управління з метою здійснення місії організації за допомогою управління взаємодією фірми з її оточенням
10	Шершньова З.Є [10, с. 685]	- багатоплановий, формально поведінковий управлінський процес, який допомагає формулювати та виконувати ефективні стратегії, що сприяють балансуванню відносин між організацією (включаючи її окремі частини) та зовнішнім середовищем, а також досягненню визначених цілей.
		- процес, за допомогою якого менеджери здійснюють довгострокове керування організацією, визначають специфічні цілі діяльності, розробляють стратегії для досягнення цілей, враховуючи всі релевантні (найсуттєвіші) зовнішні та внутрішні умови, а також забезпечують виконання розроблених відповідних планів, постійно розвиваючись та змінюючись.

Аналіз представлених визначень показав, що думки авторів досить різні, і навіть один автор дає декілька визначень стратегічному управлінню.

На основі вище наведених визначень спробуємо надати визначення шуканого поняття. Для цього розділимо визначення на такі блоки: ключове слово, сутність визначення та умови.

Визначимо ключові слова у наведених поняттях стратегічного управління (таблиця 2).

Таблиця 2 – Аналіз ключових слів у визначеннях

Ключове слово	Автори										Сума
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Процес			+	+		+		+	+	+	6
Діяльність з управління організацією	+	+			+						3
Комплекс рішень						+					1
Підсистема менеджменту							+				1
Система							+				1

Отже, деякі автори характеризують стратегічне управління як процес, є автори, які розглядають це поняття як вид діяльності, як галузь наукових знань, як систему знань та інше. Та більшість авторів мають спільну думку, що стратегічне управління – це процес.

Потім дамо визначення за блоками: сутність та умови визначення (таблиця 3).

Таблиця 3 - Аналіз визначення за блоками

Блоки у визначеннях авторів	Загальна думка авторів
1	2
Блок - Сутність визначення	
налаштований на виконавців, що проявляють ініціативу не тільки на етапі мислення, але й на етапі дій	Прийняття управлінських рішень щодо визначення мети та цілей підприємства та розробки стратегії для їх досягнення
прийняття управлінських рішень щодо формування мети та визначення цілей організації, вибору стратегії її діяльності та використання ресурсів у ринковому середовищі	
прийняття та здійснення стратегічних рішень, центральною ланкою якого є стратегічний вибір	
розвитку компанії, визначення цілей, формування стратегії, здійснення стратегічного плану	
управління з метою здійснення місії організації	
який допомагає формулювати та виконувати ефективні стратегії	
за допомогою якого менеджери здійснюють довгострокове керування організацією, визначають специфічні цілі діяльності, розробляють стратегії для досягнення цілей	

1	2
Блок – Умови визначення	
підтримка ефективних взаємовідносин фірми з її оточенням при відповідності встановлених цілей її внутрішнім можливостям	Враховуючи можливості внутрішнього середовища та його взаємодію з загрозами і можливостями зовнішнього середовища
оснований на співставленні власного ресурсного персоналу підприємства з можливостями та загрозами зовнішнього оточення у якому воно діє	
за допомогою управління взаємодією фірми з її оточенням	
що сприяють балансуванню відносин між організацією (включаючи її окремі частини) та зовнішнім середовищем	
враховуючи всі релевантні (найсуттєвіші) зовнішні та внутрішні умови	

Сутність полягає у прийнятті управлінських рішень щодо визначення мети та цілей підприємства, розробки стратегії для їх досягнення, а умови враховують можливості внутрішнього середовища та його взаємодію із загрозами і можливостями зовнішнього середовища.

Таким чином можемо надати власне визначення поняття стратегічного управління.

Стратегічне управління – це процес прийняття управлінських рішень щодо визначення мети та цілей підприємства, розробки стратегії для їх досягнення, враховуючи можливості внутрішнього середовища та його взаємодію із загрозами і можливостями зовнішнього середовища.

Література.

1. Ансофф И. Стратегическое управление / И. Ансофф : Скор. пер. с англ. Науч. ред. и авт. предисл. Л.И. Евченко. – М. : Экономика, 1989. – 519 с.
2. Виханский О.С. Стратегическое управление : Учебник. – 2-е изд., перераб. и доп. / О.С. Виханский, А.И. Наумов. – М. : Гардарики, 1999. – 296 с.
3. Карлоф Б. Деловая стратегия : Пер. с англ. / Науч. ред. и авт. послесл. В.А. Приписнов. – М. : Экономика, 1991. – 239 с.
4. Мартыненко Н.М. Основы менеджмента : Учебник / Н.М. Мартыненко. – К. : Каравелла, 2003. – 496 с.
5. Панов А.И. Стратегический менеджмент : Учеб. пособие для вузов / А.И. Панов. – М. : ЮНИТИ-ДАНА, 2002. – 240 с.
6. Парахина В.Н. Стратегический менеджмент : учебник / В.Н. Парахина, Л.С. Максименко, С.В. Панасенко. – М. : КНОРУС, 2011. – 496 с.

7. Попов С.А. Стратегическое управление: 17-модульная программа для менеджеров «Управление развитием организации». Модуль 4. / С.А. Попова. – М. : ИНФРА-М, 2000. – 304 с.

8. Томпсон-мл А. Стратегический менеджмент концепции и ситуации для анализа / А. Томпсон-мл., А. Стрикленд. – 12-е издание: Пер. с англ. – М. : Издательский дом «Вильямс», 2006. – 928 с.

9. Шершньова З.Є. Стратегічне управління : Підручник. – 2-ге вид., перероб. і доп. / З.Є. Шершньова. – К. : КНЕУ, 2004. – 699 с.

НЕОБХІДНІСТЬ ВРАХУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНОГО АСПЕКТУ ПРИ УПРАВЛІННІ ПРОЕКТАМИ В ПІДПРИЄМСТВІ

Коваленко О.А., студент

Науковий керівник: Догадайло Я.В., к.е.н., доцент

Харківський національний автомобільно-дорожній університет

Будь-яка діяльність, спрямована на отримання певного результату, є проектом. Кожне підприємство, незалежно від форми власності та виду діяльності, розробляє та впроваджує різні проекти. Успіх кожного проекту залежить від чіткого формулювання концепції, дотримання етапів реалізації, забезпечення підприємства необхідними ресурсами, організації роботи проектної групи. Все це об'єднує категорія управління проектами. Управління проектами є складним управлінським процесом, який складається з комплексу дій, методів та інструментів забезпечення виконання проектної діяльності. Управління проектом – це мистецтво керівництва та координації людських та матеріальних ресурсів на протязі життєвого циклу проекту шляхом використання системи сучасних методів і техніки управління для досягнення певних в проекті результатів за складом та обсягом робіт, вартості, часом, якістю та задоволенням учасників проекту. Проект – це одноразова сукупність дій та завдань, що має певні властивості:

1. Чіткі цілі, які повинні бути досягнуті з одночасовим виконанням ряду технічних, економічних та інших вимог.

2. Зовнішні та внутрішні взаємозв'язки завдань, робіт, операцій і ресурсів, які вимагають чіткої координації процесів реалізації процесів.

3. Певні терміни початку та закінчення проекту.

4. Обмежені ресурси.